Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Masia - Molí de can Batlle

Vallirana

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Carrer del Molí, 2-4
Emplaçament	Al bell mig del centre urbà, davant la plaça de la Masia i del passatge del Reg, tocant a la riera
Alçada:	180m

Coordenades:

Latitud:	41.38383
Longitud:	1.93262
UTM Est (X):	410754
UTM Nord (Y):	4581917

Classificació

Número de fitxa	08295-439
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XV-XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Restaurat SPAL Diputació de Barcelona
Protecció	Legal
Observacions protecció:	BCIL 7576-I / 09/07/1986 / DOGC 25/03/1987
Número inventari	IPA 19388 / CCAA 3441
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Científic
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Vallirana

Fitxes associades:

Col·lecció del Centre d'Interpretació de la Masia - Molí de can Batlle

Autoria de la fitxa	Adriana Geladó Prat

Data de registre de la fitxa: dc., 19/04/2017 - 02:00

Descripció

Masia urbana formada per dos cossos adossats, que li confereixen una planta més o menys rectangular. Presenta les cobertes de teula àrab de dues vessants i està distribuït en soterrani, semi-soterrani, planta baixa, pis i golfes. La façana principal està orientada al nord-est i compta amb un portal d'accés d'arc de mig punt adovellat. La resta d'obertures són rectangulars i estan emmarcades amb carreus de pedra ben escairats i amb les llindes planes, exceptuant les de les golfes que són més senzilles. Cal destacar la llinda de la finestra balconera central del pis, donat que està gravada amb el símbol de Jesús "IHS" i l'any 1602. Adossada a l'extrem de migdia de la construcció hi ha la bassa i el cup de pedra, que feien funcionar el mecanisme del molí. A continuació, i adossada al parament de migdia de la casa, hi ha la roda de calaixos de fusta, protegida amb una coberta de teula àrab de dos vessants. L'espai interior està reformat, tot i que conserva portals d'arc de mig punt adovellats i sostres coberts amb voltes catalanes de maons. En els soterranis s'ubiquen els mecanismes dels molins i a la planta baixa hi ha sales d'exposicions i d'actes. Els pisos superiors són més funcionals. La construcció presenta els paraments exteriors arrebossats i pintats.

Observacions:

A la façana sud-est destaca un rellotge de sol rectangular, amb numeració aràbiga, gnòmon de vareta i un cercle al pol. A la part superior apareixen unes flors dibuixades i la inscripció "D.39 GS ANY 1794".

Història

El molí de can Batlle és originari del segle XV. Es tracta d'un molí fariner de rodet horitzontal, que funcionava amb l'aigua de la riera de Vallirana mitjançant una gran bassa. En el fogatge de 1533 apareix mencionat el cognom "Balle" per primera vegada al municipi. "Jaume Balle" figura com un dels onze caps de casa del terme. Posteriorment, la casa torna a aparèixer documentada en el cadastre de l'any 1749. L'any 1659 es va incorporar la mola volandera, molt més grossa i productiva que l'original. A mitjans del segle XIX es va construïr un altre molí fariner, de dues moles i amb una roda de calaixos de 10 metres de diàmetre, molt més productiu que els anteriors. La bassa també fou ampliada. El molí va estar en funcionament fins als anys 20 del segle XX. La masia fou construïda l'any 1602 aprofitant l'edifici del molí, que era propietat del monestir de Sant Cugat del Vallès. Va patir reformes i modificacions als voltants de l'any 1750. A la banda de ponent es va afegir un volum de planta baixa destinat a celler i es va pintar el rellotge de sol. A tramuntana es va aixecar un edifici aïllat per guardar-hi el ramat. Dos cossos més van completar l'edificació vers l'any 1797, un d'ells dedicat a premsar raïm. L'antic celler es va convertir en una cuina amb forn de pa i llar de foc. Durant la guerra civil, l'edifici va servir de residència d'alguns refugiats. Posteriorment, la bassa va servir per regar uns horts propers fins que, a finals dels anys 60 del segle XX, es va enderrocar per fer-hi una esplanada. L'edifici fou tancat i abandonat fins que l'any 1984 fou adquirit per l'ajuntament de Vallirana. A finals dels anys 80, l'edifici fou objecte de dues intervencions arqueològiques que es dugueren a terme entre els anys 1988 i 1989, amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona i del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Durant els treballs es documentaren restes del darrer molí fariner que funcionà a l'edifici i vestigis d'un molí anterior situat a la mateixa masia. Es tractaria d'una construcció aïllada datada al segle XV, probablement coberta amb un sostre de volta, que hauria estat en funcionament fins a la construcció de la masia pròpiament dita, a principis del segle XVII. Posteriorment, entre els anys 1993-1995, fou rehabilitat per l'arquitecte del Servei de Patrimoni Arquitectònic de la

Diputació de Barcelona Josep Rovira Pey. La roda de calaixos es va tornar a posar en funcionament el mes d'octubre de 2006. L'any 2015, el molí fou inclòs per la Generalitat de Catalunya dins dels 150 elements més destacables del patrimoni industrial de Catalunya, dins de la categoria de molins i serradores hidràuliques. En l'actualitat, l'edifici és la seu de la regidoria de Cultura, de l'Associació d'Amics de Vallirana i del Consorci de Normalització Lingüística. Compta amb diverses sales d'exposicions, una sala d'actes i diverses dependències per albergar cursos i tallers. Integrat en el mateix edifici es troba el Centre d'Interpretació del Patrimoni Masia Molí de Can Batlle.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE VALLIRANA (1987). Pla General d'Ordenació del municipi de Vallirana. Vallirana: [Inèdit], p. 41 (Fitxa V-1, nº 355). AJUNTAMENT DE VALLIRANA (2015). "El molí de la Masia, patrimoni industrial de Catalunya". Viure Vallirana, revista d'informació municipal nº 57, p. 10. ALSINA CASAS, Gemma (1999). El Baix Llobregat. Guia per al coneixement del patrimoni. [Sant Feliu de Llobregat]: Consell Comarcal del Baix Llobregat, p. 94-95. AMICS DE VALLIRANA (2007). La Vallirana del segle XX. Imatges i Memòria. Vallirana: Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, p. 41, 116-119. AMIGÓ, Jordi (2001). "El Molí Fariner de Can Batlle. Segles XV-XX". Dins Actuacions en el patrimoni edificat medieval i modern (segles X al XVIII): I. La intervenció arquitectònica: II. La recerca arqueològica. Barcelona: Diputació de Barcelona (Quaderns Científics i Tècnics, 3, p. 163-170). ASSOCIACIÓ AMICS DE VALLIRANA (1998). Vallirana. Barcelona: Viena, Columna, p. 59. ASSOCIACIÓ AMICS DE VALLIRANA (2002). Vallirana II. Barcelona: Viena Edicions, p. 54. BARRAL I ALTET, Xavier (2000). Guia del patrimoni monumental i artístic de Catalunya. Volum 1, Baix Llobregat, Barcelonès, Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental. Barcelona: Pòrtic, p. 874. CCAA (2004). Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya, Vallirana. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya [inèdit]. DIPUTACIÓ DE BARCELONA (2015). Pla d'acció cultural de Vallirana. Barcelona: [Inèdit], p. 58-60. ESTEVES, Albert (1998). Vallirana. Baix Llobregat. Guia del patrimoni històric i artístic. Molins de Rei: Centre d'estudis i divulgació del patrimoni (CEDIP), p. 16-17. GONZÁLEZ I MORENO-NAVARRO, Antoni (1999). La restauració objectiva (mètode SCCM de restauració monumental). Memòria SPAL 1993-1998. Barcelona : Diputació de Barcelona. Àrea de Cooperació. Servei de Patrimoni Arquitectònic Local, vol. II, p. 55-68. Http://www.vallirana.cat/ca/patrimoni-masiesicapelles9 (Consulta: 19-04-2017). Http://www.poblesdecatalunya.cat/element.php?e=403 (Consulta: 19-04-2017). Http://www.gnomonica.cat/index.php/inventari/inventari-10742 (Consulta: 19-04-2017). Http://invarque.cultura.gencat.cat/ (Consulta: 19-04-2017). IPA (1988). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Vallirana. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya [inèdit]. OLLÉ, Francesc (2016). Vallirana, poble d'aigua. Vallirana: Amics de Vallirana, p. 29, 65-69. RICH LLORENS, Judit (2015). Inventari del Patrimoni Cultural de Vallirana. Treball de pràctiques UAB / Ajuntament de Vallirana. SAURET I CATASUS, Jaume; GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, Manuel (1989). Vallirana. Dades històriques (904-1900). Homes, fets i gents. Vallirana: Amics de Vallirana, p. 12-14. SERRA, Rosa (2000). "A propòsit dels molins fariners". L'Erol, revista cultural del Berguedà nº 64, p. 13-14.

